

Sygn. akt III Ca 619/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Tatarczyk (spr.)

Sędzia SO Leszek Dąbek

SR (del.) Ewa Buczek – Fidyka

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o zobowiązanie

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 28 stycznia 2015 r., sygn. akt I Cgg 6/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej 1200 (tysiąc dwieście) złotych z tytułu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Ewa Buczek-Fidyka SSO Tomasz Tatarczyk SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 619/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy oddalił powództwo, którym powódka dochodziła naprawienia szkody w budynku położonym w R. przy ulicy (...) w postaci spękań ścian elewacji i nadproży okiennych wiążąc powstanie szkody z ruchem zakładu górniczego pozwanej i zasądził od powódki na rzecz pozwanej 2417 zł z tytułu kosztów procesu. Sąd ustalił, że w dniu 15 lipca 2010 roku powódka złożyła u pozwanej wniosek o naprawienie szkody wskazując rok 2010 jako rok ujawnienia się szkody. Pismem z 11 sierpnia 2010 r. pozwana odmówiła ugodowego załatwienia sprawy wywodząc że eksploatacja górnicza w rejonie położenia spornego budynku prowadzona była do 2003 roku. W rejonie położenia spornego budynku powódka posiada inne budynki, w tym budynek położony przy ulicy (...), co do którego również w 2010 r. złożyła wniosek o naprawienie szkód, a następnie w 2012 r. wytoczyła powództwo przeciwko pozwanej. Sąd stwierdził, że w sprawie zastosowanie powinny znaleźć przepisy ustawy z 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze albowiem zdarzenie wyrządzające szkodę i jej powstanie miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r., kiedy to weszła w życie nowa ustawa Prawo geologiczne i górnicze. Podzielił w

tym zakresie stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z 22 listopada 2013 r., w której wskazano, że do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r. stosuje się przepisy ustawy z 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze. Poza sporem pozostawał fakt, że szkoda w budynku objętym żądaniem pozwu powstała przed dniem 1 stycznia 2012 r. Ponieważ ustawa z 4 lutego 1994 r. nie zawierała regulacji przedawnienia roszczeń, stosownie do jej art. 92, przedawnienie ocenić należało według przepisów kodeksu cywilnego W myśl art. 442¹ § 1 k.c., roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia; jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Powódka o szkodzie dowiedziała się najpóźniej w dniu 15 lipca 2010 r., kiedy został sporządzony wniosek o naprawienie szkody. Bez wątplenia posiadała również wówczas wiedzę co do tego, kto jest obowiązany do naprawienia szkody. W rezultacie ustalił Sąd, że trzyletni termin przedawnienia upłynął w dniu 15 lipca 2013 r. Ponieważ pozew złożony został w dniu 8 lipca 2014 r., za zasadny uznał zgłoszony przez pozwaną zarzut przedawnienia. Z uwagi na przedawnienie roszczeń powództwo oddalił. Stwierdził Sąd brak podstaw do uznania, że podniesienie przez pozwaną zarzutu przedawnienia stanowiło nadużycie prawa i było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Podkreślił, że powódka jest podmiotem, który profesjonalnie zajmuje się zarządzaniem nieruchomościami, a w ramach spółdzielni funkcjonuje dział prawny zatrudniający radców prawnych. Z zebranego materiału dowodowego wynika, że powódka wielokrotnie podejmowała w różnej formie działania zmierzające do naprawienia szkód powstałych w budynkach wchodzących w skład jej zasobów. W tych okolicznościach to powódkę obciążało ryzyko zaniechania podjęcia czynności zmierzających do przerwania biegu przedawnienia. Nie przyjął Sąd argumentacji powódki, że sondażowo wytoczyła tylko jedno powództwo dotyczące naprawienia szkód w budynku licząc na to, że uzyskana opinia biegłego i ewentualne korzystne rozstrzygnięcie sądu skłoni stronę pozwaną do ugodowego załatwienia spraw dotyczących pozostałych budynków. Podkreślił, że wyrok w sprawie dotyczącej budynku przy ulicy (...) zapadł przed upływem terminu przedawnienia roszczeń dochodzonych w obecnie rozpatrywanej sprawie, zatem powódka przed upływem terminu przedawnienia dysponowała opinią biegłego, na którą powołała się w niniejszym postępowaniu. O kosztach procesu rozstrzygnął Sąd w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

W apelacji powódka zarzuciła naruszenie prawa materialnego polegające na błędnej wykładni i niezastosowaniu art. 149 ustawy z 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze pomimo tego, że winien on znaleźć zastosowanie z uwagi na to, iż przed wejściem w życie ustawy z 2011 r. roszczenia powódki nie uległy przedawnieniu na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31 grudnia 2011 r., naruszenie prawa procesowego - art. 316 k.p.c. przez nieuwzględnienie stanu prawnego istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy, w szczególności obowiązującego od 1 stycznia 2012 r. przepisu art. 149 ustawy Prawo geologiczne i górnicze z 2011 r., jak również faktu, iż zdarzenie na jakie powołała się pozwana, tj. upływ terminu przedawnienia nie miało miejsca. W oparciu o te zarzuty skarżąca domagała się zmiany wyroku poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenia kosztów postępowania, ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od powódki kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Prawidłowo stwierdził Sąd Rejonowy, że w sprawie naprawienia szkód, których dotyczyło żądanie pozwu zastosowanie znajdowały przepisy ustawy z 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze.

W dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie nowa ustawa Prawo geologiczne i górnicze - ustawa z 9 czerwca 2011 r., która nie zawiera przepisów przejściowych wskazujących właściwe prawo materialne, jakie należy zastosować do oceny stosunków prawnych powstałych przed dniem 1 stycznia 2012 r.

Zgodnie z zasadą nieretroakcji, wyrażoną w art. 3 k.c., roszczenie podlega ocenie w oparciu o przepisy prawa materialnego obowiązujące w dacie zdarzenia.

Do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r. stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (uchwała SN z 22.11.2013 r., III CZP 75/13).

Sądowe dochodzenie roszczeń o naprawienie szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego jest możliwe po wyczerpaniu postępowania ugodowego.

Powódka powołała w pozwie fakt zgłoszenia pozwanej roszczeń wnioskiem z 15 lipca 2010 r., wskazała w pozwie, że szkody w postaci spękania ścian elewacji i nadproży okiennych, które są przedmiotem żądania pozwu, ujawniły się w 2010 r. We wniosku z 15 lipca 2010 r., skierowanym do pozwanej powołała rok 2010, jako rok ujawnienia szkody wynikłej z robót górniczych.

Skoro zgłoszenie pozwanej żądania naprawienia szkód nastąpiło przed wejściem w życie ustawy z 9 czerwca 2011 r., zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r.

Prawidłowe i niekwestionowane w apelacji są ustalenia Sądu Rejonowego, że o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia powódka dowiedziała się najpóźniej w dniu 15 lipca 2010 r.

Odpowiedzialność za szkody wywołane eksploatacją pokładów węgla jest ujmowana jako odpowiedzialność deliktowa i przepisy, które jej dotyczą określają zdarzenie stanowiące czyn niedozwolony, z którym łączą obowiązek odszkodowawczy oznaczonej osoby i wyznaczają treść tego obowiązku.

Działalność pozwanej we wnętrzu ziemi wywołała szkodę w budynku powódki, w rezultacie powstał pomiędzy stronami stosunek prawny, który zgodnie z zasadą niedziałania prawa wstecz podlega regulacji przepisów prawa obowiązujących w chwili jego powstania. Przepis prawny przewidujący, że określone zdarzenie powoduje powstanie stosunku zobowiązaniowego w istocie reguluje w całości skutki tego zdarzenia. Z zasady nieretroakcji wynika założenie, że w razie wątpliwości uznać należy, iż nowy przepis prawny nie ma mocy wstecznej (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 12.10.2012 r., I ACa 636/12 w sprawie, w której termin przedawnienia, po przerwaniu, biegł na nowo od 2009 r.).

Inaczej niż w przypadku przepisów wprowadzających kodeks cywilny oraz w przypadku ustawy z 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny wprowadzającej nową regulację przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, ustawa z 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze nie zawiera przepisów przejściowych wskazujących właściwe prawo materialne, jakie należy zastosować do oceny stosunków prawnych powstałych przed dniem 1 stycznia 2012 r., zatem nie wyłącza ani w żaden sposób nie ogranicza ta ustawa zasady wyrażonej w art. 3 k.c.

Wbrew zatem zarzutom apelacji, nie naruszył Sąd Rejonowy art. 149 ustawy z 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, skoro przepis ten określający termin przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ruchem zakładu górniczego nie miał w sprawie zastosowania, gdyż stosunek prawny łączący strony powstał przed wejściem w życie ustawy z 9 czerwca 2011 r. i podlegał regulacji dotychczasowej. Niezasadny wobec tego jest również zarzut apelacji naruszenia art. 316 k.p.c.

W myśl art. 92 ustawy z 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze, zgłoszony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczeń prawidłowo ocenił Sąd Rejonowy według przepisów kodeksu cywilnego.

Stosownie do art. 442¹ § 1 k.c., roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia; jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Ponieważ o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia powódka dowiedziała się najpóźniej w dniu 15 lipca 2010 r., trzyletni termin przedawnienia upłynął 15 lipca 2013 r.

Powództwo wytoczyła powódka 8 lipca 2014 r., przeto po upływie terminu przedawnienia, co uprawniało pozwaną, zgodnie z art. 117 § 2 k.c., do uchylenia się od zaspokojenia roszczenia.

Słusznie nie znalazł Sąd Rejonowy podstaw do stwierdzenia, że podniesienie przez pozwaną zarzutu przedawnienia stanowiło nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c. Podkreślił przy tym profesjonalny charakter działalności powódki w zakresie zarządzania nieruchomościami, fakt korzystania przez powódkę z fachowej obsługi prawnej i uzyskania przez nią, przed upływem terminu przedawniania, informacji potwierdzających wpływ robót górniczych na obiekty zlokalizowane w rejonie położenia budynku objętego żądaniem pozwu. Tych ocen Sądu Rejonowego apelacja nie podważa.

Uwzględnienie zarzutu przedawnienia prowadzić musiało do oddalenia powództwa.

Z przytoczonych względów apelacja podlegała oddaleniu, o czym Sąd odwoławczy orzekł działając na podstawie art. 385 k.p.c. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego oparte zostało o art. 98 § 1 i 3 k.p.c.; powódka będąc stroną przegrywającą obowiązana jest zwrócić pozwanej, na jej żądanie, koszty zastępstwa prawnego w tym postępowaniu.

SSR del. E. Buczek-Fidyka SSO T. Tatarczyk SSO L. Dąbek